

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13
CZĘŚĆ I. DUSZY Z CIAŁEM ODWIECZNY KONFLIKT	
ROZDZIAŁ 1. SPÓR JAKO METODA I PRZEDSTAWIENIE	17
Podmiotowe doświadczenie sporu	17
Spór alegorycznych postaci	19
Spór i jego znaczenie antropologiczne i komunikacyjne	26
Tradycje gatunku sporu (<i>conflictus</i>)	30
ROZDZIAŁ 2. SPÓR DUSZY Z CIAŁEM W WERSJI <i>VISIO</i>	
<i>PHILIBERTI</i>	41
Filozoficzno-teologiczna koncepcja świata i człowieka w aspekcie	
przeciwieństw	41
Teologiczne podłoże sporu Duszy z Ciałem w średniowieczu	44
Pochodzenie i koncepcje duszy	48
Historia sporu Duszy z Ciałem	54
Związki sporu Duszy z Ciałem z <i>Soul and Body I</i> oraz <i>Soul and Body II</i> . . .	59
Łacińskie wzorce sporu Duszy z Ciałem toczzonego przed ich	
rozdzieleniem	63
Łacińska wersja <i>Visio Philiberti</i>	65
Autorstwo tekstu <i>Visio Philiberti</i>	68
Teologiczne podłoże powstania <i>Visio Philiberti</i>	72
ROZDZIAŁ 3. RECEPCJA <i>VISIO PHILIBERTI</i> W LITERATURZE	
POLSKIEJ XVII W.	77
Polskie przekłady <i>Visio Philiberti</i> i ich autorzy	77
<i>Wizja Filiberta</i> – dialog o ludzkiej śmiertelności	83
ROZDZIAŁ 4. SPÓR DUSZY Z CIAŁEM W RAMACH RELIGIJNOŚCI	
POLSKIEJ XVII W.	103
Spór Duszy z Ciałem za klasztornym murem	103

Spór Duszy z Ciałem w ramach jezuickiego modelu wychowania	114
Spór Duszy z Ciałem jako przestroga dla żołnierstwa chrześcijańskiego	124
Spór Duszy z Ciałem wiernym ku pouczeniu i przestrodze dany	139
Spór Duszy z Ciałem w pełnym wykładzie chrześcijańskiej eschatologii	154
Podsumowanie	159

CZĘŚĆ II. RZECZY PRZECIWNYCH NIEUSTANNE SPORY

ROZDZIAŁ 1. INNE ZACHOWANE SPORY ALEGORYCZNYCH POSTACI W LITERATURZE POLSKIEJ DO POŁ. XVIII W.	169
Wprowadzenie	169
Spór Miłosierdzia ze Sprawiedliwością	170
Spór Wina z Wodą	179
Poswarek Wina z Wodą	187
Poswarek Tabaki z Gorzałką	191
Spór Kolędy z Allelują	196
Teksty zaginione i wątpliwe	208
Spór rzeczy przeciwnych	214
Zakończenie	231
Źródła polskie	235
Bibliografia	239
Indeks nazwisk	251
Spis ilustracji	257
Riassunto	259
Resumé	261

INDICE

Indice delle abbreviazioni	9
Prefazione	13
PARTE I. L'ETERNO CONFLITTO TRA L'ANIMA E IL CORPO	
CAPITOLO 1. LA DISPUTA COME METODO E RAPPRESENTAZIONE	17
Esperienza soggettiva della disputa	17
La tenzone letteraria tra figure allegoriche	19
La tenzone letteraria e il suo significato antropologico e comunicativo	26
Le tradizioni del genere della tenzone (<i>conflictus</i>)	30
CAPITOLO 2. LA TENZONE TRA L'ANIMA E IL CORPO NELLA VARIANTE DELLA <i>VISIO PHILIBERTI</i>	41
La concezione filosofico-teologica del mondo e dell'uomo sotto forma di contrapposizione	41
I fondamenti teologici della tenzone tra l'Anima e il Corpo nel medioevo	44
L'origine e il concetto di anima	48
Storia della tenzone tra l'Anima e il Corpo	54
Analogie tra la tenzone dell'Anima con il Corpo e <i>Soul and Body I</i> e <i>Soul and Body II</i>	59
I modelli latini della tenzone tra l'Anima e il Corpo prima della separazione	63
La redazione latina della <i>Visio Philiberti</i>	65
L'autore della <i>Visio Philiberti</i>	68
I fondamenti teologici della <i>Visio Philiberti</i>	72
CAPITOLO 3. LA RECEZIONE DELLA <i>VISIO PHILIBERTI</i> NELLA LETTERATURA POLACCA DEL XVII SECOLO	77
Le traduzioni polacche della <i>Visio Philiberti</i> e i loro autori	77
La <i>Visio Philiberti</i> – un dialogo intorno alla mortalità dell'uomo	83

CAPITOLO 4. LA TENZONE TRA L'ANIMA E IL CORPO SULLO SFONDO DELLA RELIGIOSITA' POLACCA DEL XVII SECOLO . . .	103
La tenzone tra l'Anima e il Corpo dietro le muña monastiche	103
La tenzone tra l'Anima e il Corpo e il modello di educazione gesuita . . .	114
La tenzone tra l'Anima e il Corpo come avvertimento per il soldato cristiano	124
La tenzone tra l'Anima e il Corpo „ai fedeli in insegnamento e avvertimento mostrata”	139
La tenzone tra l'Anima e il Corpo con la completa esposizione della escatologia cristiana	154
Riassunto	159

PARTE II. LE INCESSABILI DISPUTE DEGLI OPPOSTI

CAPITOLO 1. ALTRE TENZIONI TRA FIGURE ALLEGORICHE CONSERVATE NELLA LETTERATURA POLACCA FINO AL XVIII SECOLO	169
Introduzione	169
La tenzone tra la Misericordia e la Giustizia	170
La tenzone tra il Vino e l'Acqua	179
La diatriba tra il Vino e l'Acqua	187
La diatriba tra il Tabacco e l'Acquavite	191
La tenzone tra il Canto Natalizio e l'Alleluja	196
Testi perduti o incerti	208
La tenzone tra gli opposti	214
Conclusioni	231
Fonti polacche	235
Bibliografia	239
Indice dei nomi	251
Indice delle illustrazioni	257
Riassunto (in italiano)	259
Resumé (in francese)	261

INDEKS NAZWISK

[sporządził Jerzy Bosowski]

Indeks nie uwzględnia nazwisk wymienionych w bibliografii.

- Abelard P. 46, 48
 Abramowska J. 21, 34
 Ackerman R.W. 56, 59, 62, 69
 Allison T.E. 60
 Altaner B. 50, 54
 Amat J. 85
 Ambroży, pseudo 48, 92
 Antemiusz 117
 Anzelm z Canterbury 45, 46, 57, 64, 73
 Arduni M.L. 68
 Artomiusz 131
 Arystoteles 30, 45, 52, 64
 Atanazy św. 170
 Augustyn 41, 45, 50, 53, 52, 59, 75, 126, 128
 Autpert A. 75
- B**
 Bachtin M. 26, 31, 37, 207, 208
 Badecki K. 136, 184–187, 189, 192, 193
 Bajda J. 106
 Baran B. 25
 Barger P.L. 85
 Bartoszewski J. 77–79, 83, 114–116, 122, 125
 Baszniak T. 24
 Batiouchkof T. 56–59, 63–65
 Baudoin A. 71
 Bauer G. 49
 Baugh A.C. 62
 Bebermeyer G. 37
 Bednarz M. 143
 Benedykt XII 73, 163
 Benedykt XIV 208
 Bentkowski F. 186
 Benzo M. 52, 53
- Berengariusz z Tours 45, 46
 Bergson H. 99
 Bernard z Clairveaux 30, 48, 56, 64, 68–70, 72, 75, 77, 79, 80–82, 126, 128, 141, 165
 Biały L. 124
 Bielski M. 170
 Bieńkowska E. 18
 Bieńkowski T. 32
 Biernat z Lublina 159
 Birch-Birschfeld A. 73
 Birkowski F. 133
 Bloomfield M.W. 20, 21
 Boecjusz 65, 211
 Boespflug F. 69
 Boethius A.M.S. 65
 Bokszczanin M. 198
 Bolesławiusz K. 29, 44, 56, 66, 67, 77, 81, 82, 84, 85, 88, 98, 155–158
 Bonawentura św. 76
 Borkowska A.M. 139
 Borkowska M. 104, 106, 107, 111
 Boros L. 100
 Borowski A. 35
 Böhmer H. 141
 Böhner P. 41, 46
 Bömer A. 36
 Brandes H. 56, 66, 67, 96
 Bromirski A. 214–218, 220, 222–224, 226–230
 Brown J. 156
 Bruce J.D. 60
 Brückner A. 79, 130, 131, 187, 190, 191, 193, 195, 196, 198, 199, 201, 202, 209, 211, 213, 218

- Buber M. 18
 Bujnicki T. 21
 Bultman R. 18
 Bultot R. 47
 Buonamici G. 49
 Buttner F.O. 49
 Buxakowski J. 45, 163
 Bylina S. 86
- C**
 Cardini F. 37
 Cavaliere E. 123
 Chapeaurouge D. de 49
 Chaunu P. 163
 Chelidoniusz B. 210
 Chenu M.D. 49
 Chróścicki J.A. 133
 Cichowicz S. 17, 18, 22, 90
 Cizek A. 37
 Collins M.E. 38
 Coster F. 86
 Curtius E.R. 35
 Cycon 57
 Cytowska M. 54, 64
 Czerkawski J. 48
 Czernski M. 210
- D**
 Damiani P. 46
 Daniluk M. 78
 Danou W. 69
 Dawson Ch. 41, 70
 Dayczak-Domanasiewicz M. 130
 Dąbrowski J. 100
 Dąbska I. 88
 Delumeau J. 72, 115, 163
 Deutz R. von 68, 69, 75
 Dinzelbacher P. 95
 Dobiosz H. 72, 143
 Dobrowiejski G. 174, 177–179
 Doktor J. 18
 Dola T. 73
 Domański J. 47, 48, 51, 52, 92, 96, 128, 217, 218
 Dostojewski F. 26, 31
 Drabina J. 42, 160
 Dudley L. 59
 Dulacy M. 85
 Durand G. 21
 Dutka C.P. 27
 Dziechcińska H. 39, 96, 176
 D'Alverny M.T. 49
- E**
 Ebert A. 60, 61
 Eliade M. 23, 44
 Emerson R.K. 152
 Erazm z Rotterdamu 51, 128, 129, 131, 139
 Estreicher K. 78, 82, 187, 193, 213
 Estreicher T. 157
- F**
 Faral E. 36
 Feifalik J. 63, 64, 122, 145, 181, 182
 Fejkiel E. 138
 Feller L.J. 69
 Ferguson M.H. 56, 60
 Feuerbach L. 18, 19
 Filibert 83, 84, 87, 88, 90, 95–97, 99, 107–109, 112, 114, 115, 121, 122, 124, 126, 128, 139, 140, 142, 144–146, 154, 155, 158, 166, 170, 171, 179, 231, 233, 234
 Fiore J. da 43
 Focjusz 57
 Forstner D. 185, 186
 Frankl V.E. 100
 Freylichówna J. 210
- G**
 Gadamer H.-G. 18, 23, 25
 Galimberti U. 17, 19
 Ganszyniec R. 180
 Gargano I. 50, 51
 Gdaczusz A. 191, 195, 196
 Gerber U. 45
 Gerson J. 75
 Gilson E. 41, 46, 53, 69, 70, 92
 Giudici P.E. 55
 Głowiński M. 24, 43
 Gnłka Ch. 34, 54
 Goethe J.W. 21
 Goldschmidt E.Ph. 55, 72
 Goliński J.K. 129, 153
 Gołębiowski F. 64
 Gomulicki W. 120, 121
 Gottlieb K. 83
 Górecki E. 63
 Górski K. 82, 104, 125, 139, 141
 Grabowski T. 118
 Graef H. 30
 Graff P. 25
 Granat W. 73
 Grosseteste R. 53, 68, 69, 71
 Grudziński K. 197
 Grudziński L. 99
 Grzebień L. 78

- Grzegorz z Nazjanzu 50
 Grześkowiak R. 138
 Guiomar M. 87
 Guriewicz A.J. 62, 63, 74, 108, 124, 164
 Gyger A. (zob. też Jones A.) 60, 61
- H**
 Hanford J.H. 38, 59, 179, 181–184
 Hanusiewicz M. 110
 Hasjusz J. 133
 Hauréau B. 69
 Heidegger M. 166
 Heningham E.K. 60
 Hernas Cz. 185
 Hezjod 25
 Hildebert z Lavardin 64, 65
 Hillgarth J.N. 35
 Hławiczka K. 145
 Hnatniuk W. 137
 Hojnowski J. 52
 Homer 25, 49
 Horacy 64
 Hugon H. 150
 Hugon od Św. Wiktora 53
 Hugon z Cluny 64
 Hussler 19
- I**
 Ireneusz z Lyonu 74
 Isokrates 30
- J**
 Jakub z Erfurtu 75
 Jamblich z Syrii 57
 Jan Chryzostom św. 59, 191
 Jan od Krzyża 119
 Jantos M. 19
 Jantzen H. 33
 Januszowski J. 82, 86, 107, 131, 141, 142, 191, 212
 Jaroszewski Z.Z. 100
 Jauss H.R. 22, 26, 71, 180
 Jearnoy A. 34
 Joachimowicz L. 65, 117
 Jones A. (zob. też Gyger A.) 61
 Jurkowski J. 170
 Justyn św. 57
- K**
 Kamiński S. 46
 Kantak K. 175
 Karpiński A. 110
 Karten J. 137
 Kartezjusz 41
 Karwowski S. 78, 103, 104, 114
- Kasper W. 98
 Kawecka-Gryczowa A. 172
 Kelly J.N.D. 49
 Kepiński A. 153
 Klajnert G. 58
 Kleiner J. 22
 Kleinert G. 56, 60
 Kmita J. 22
 Knobloch H. 38
 Knowles M.D. 46
 Kocjan K. 26
 Kołek B. 77, 80, 81, 126, 128–130, 132, 134–138, 165
 Konorscy B.L. 28
 Korolko M. 30
 Kot S. 129
 Kotarska J. 54
 Kotarski E. 31, 32, 34, 37, 212
 Kotula F. 198
 Kowalska M. 17
 Köne R. 62
 Kracik J. 115
 Krafft U. 127
 Kraszewski J.I. 193
 Krapiec M. 49
 Kretzenbacher L. 171
 Krukowski J. 199
 Krzemieniowa K. 18
 Krzemięń K. 22
 Krzyżaniak B. 202, 203
 Kuksewicz Z. 45, 46
 Kukulski L. 130
 Kunstman H. 182
 Kunze O. 60
 Kurdybacha Ł. 125
 Künstler-Langner D. 92
- L**
 Lacki A.T. 150
 Ladner G.B. 53
 Lalewicz J. 27
 Laurentin R. 26, 98
 Lavanne M. 34
 Le Goff J. 36, 37, 49, 67, 85, 106, 113, 163
 Leeuw G. van der 48, 98
 Lehmann P. 180
 Lenart M. 97, 127
 Lévinas E. 83
 Lewandowski M.W. 103–105
 Lewandowski T. 33
 Leyser P. 69

Libicki J. 181, 182, 184–186, 187, 190, 191, 234
 Lindt G. 38
 Linow W. 58
 Lis R. 17
 Liszka P. 28
 Lorenc I. 17
 Lotariusz di Segni 47, 96
 Loyola I. 119
 Lozinski G. 38
 Lubaczewska A. 100
 Lubomirski S.H. 234
Łaszowski J. 77–80, 103–105, 160
 Ławniczak W. 22
 Łoś J. 58, 145
 Łukasik S. 38
Maciejowski W.A. 79, 83, 122, 129, 144
 MacKinnan J.H. 62
 Makary św. 58, 65
 Malicki J. 130
 Małecki J. 201
 Mazurkiewicz R. 174
 Méril E. du 47, 57, 66, 73, 181
 Merleau-Ponty M. 17–19
 Michałowska T. 34
 Migasiński J. 17
 Minciusz Feliks 57
 Minois G. 99
 Mizińska J. 27, 28
 Modzelewska N. 26
 Mokrzycki B. 63
 Moos P. von 64, 103
 Moret A. 49
 Moretti M. 49
 Morin E. 90
 Morozow P. 54, 122
 Morsztyn H. 81, 140, 210
 Mrowcewicz K. 149, 150
 Müller-Goldkuhle P. 42, 141
Nadolski B. 121
 Natoński B. 45, 214, 215
 Nehring W. 145
 Niemann G. 38
 Niesiecki 78, 109
 Nossol A. 42, 141
 Nowicka-Jezowa A. 54, 110, 133, 145, 147–149,
 171

Oakden J.P. 60
 Obolensky D. 46
 Odymalski W. 134, 136
 Okolski Sz. 129
 Okoń J. 78, 120, 124, 199
 Oleschko H. 68
 Onians R.B. 49
 Orygenes 51
 Ostrowski G. 52, 62
 Otwinowska B. 34
 Owidiusz 35, 64, 212
 Ozorowski E. 80, 82
Pachciarek P. 50
 Paris G. 34–36, 58, 65
 Pasierb J.S. 45
 Paweł św. 49, 50, 57, 58, 127, 228, 150, 185
 Paxon J.J. 21, 34
 Pedroni M. 14
 Pelc J. 32, 149
 Pelster F. 45
 Peusen C.A. van 49
 Philibert 11, 20, 27–29, 31, 36, 37, 41, 44, 47,
 55–58, 62, 63, 65–78, 80–83, 86, 96, 98,
 105, 114, 115, 117, 119, 122, 139, 141,
 143–145, 155, 160, 165, 227
 Piekarski K. 209
 Pigeaud J. 49
 Pinicjan J. 210
 Piotr św. 57
 Pisarkowa K. 32
 Pius IX 216, 217
 Platon 31, 32, 45, 47, 49, 52–54, 57, 103
 Plessner H. 100
 Plutarch 59
 Pontan J. 109, 155
 Pontan L. zob. Pontanus L.
 Pontanus G.B. 29, 66, 67, 155
 Pontanus L. 106–108, 113, 114
 Popławska H. 110
 Popper K. 24
 Possevino A. 132
 Potocki W. 130, 187, 190, 196, 222
 Prokopiuk J. 48
 Prudencjusz 34, 54
 Pruszczyk P.H. 133
 Pseudo-Bernardus 140
 Pułaski F. 159
Raby F.J.E. 34, 35

- Radożycka-Paoletti M. 37
 Rajna P. 181
 Recheis A. 49
 Rej M. 32, 208–213
 Reszka S. 86, 191, 212
 Richael J.P. 100
 Ricoeur P. 18, 22, 23, 25
 Rieger M. 60
 Romanelli F. 36
 Rosner K. 23, 25
 Rowiński C. 21
 Rumiński S. 49
 Rusiecki M. 162
- S**
 Sachs H. 187
 Sarnowska-Temeriusz E. 34
 Sarnowski A. 81
 Savonarola 43
 Saxl F. 76
 Scheler M. 99
 Schmitt J.-C. 30, 76
 Schopenhauer A. 28
 Schöpfer J. 210
 Seneka 75
 Siarczyński F. 83
 Sinko T. 31
 Skarga P. 132, 135, 136, 144
 Skwarczyńska S. 32
 Skwieciński M. 18
 Sławińska I. 124
 Sławiński J. 21, 30
 Smetana C. 60
 Sokolski J. 21, 54, 58, 65, 75, 76, 95, 98, 126,
 128, 130, 171, 173, 180, 181, 184, 192,
 209–211, 213, 228
 Sokrates 31, 45, 153
 Sowinski G. 18
 Söderblom N. 49
 Srebrny S. 30
 Stanula E. 49
 Stargarczyński J. 44, 156
 Starowiejski M. 54
 Stauble A. 14
 Stender-Petersen A. 117
 Stomma S. 41
 Stotz P. 34
 Stuiber A. 50, 54
 Stykowa M.B. 124
 Suchier H. 73
 Suchodolski B. 49, 52
- Swieżawski S. 53
 Symplicjan P. 77, 82, 107, 141–143
 Szafrński T. 26
 Szelest H. 54
 Szostek T. 59
 Szteinke A.J. 81
 Szwejkowscy A.Z. 123
 Szymona W. 63
 Szymusiak J.M. 54
- Ś**
 Świętochowski R. 80
- Š**
 Špidlik T. 50, 51
- T**
 Tatarkiewicz W. 119, 159, 226
 Tazbir J. 116, 125, 161
 Teresa z Avili 119
 Thomas L.-V. 26
 Thomson S.H. 68, 69, 71
 Tillich P. 23, 24
 Tietz C. 49
 Tischendorf C. 86
 Tischner J. 18
 Tomasz z Akwinu 46, 49, 52, 53, 225
 Tortoli G. 55, 56, 71
 Trębecki J. 131
 Trzeciński A. 208
 Tyska A. 181, 187, 188
- U**
 Uglorz M. 164, 178
- V**
 Varnhagen H. 37, 60
 Vecchi G. 180, 181
 Vogel M.U. 29, 53, 59, 62, 92
 Voragine J. de 43
 Vrtel-Wierczyński S. 70, 90, 137, 143, 144
- W**
 Wackernagel P. 146
 Walecki W. 155
 Walther H. 34, 35, 37, 47, 55, 56, 58, 59, 64,
 66–71, 90, 143, 181, 182, 211
 Wańczowski M. 27
 Wasylewski S. 104
 Weintraub W. 212
 Wergiliusz 34, 35, 64
 Whitbread L. 60, 61
 Whitman J. 35
 Wielgus S. 68
 Wielogórski W. 77, 82, 83, 122
 Więckowscy A. i Z. 53
 Wilhelm z Saint Thierry 48

